

รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพ สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

Model of Vocational Education and Training in Career Program for Secondary School

กิตติศักดิ์ ชัยนัทรสุภาพ¹ ทศนีย์ ช่อเทียนทิพย์² และขจรศักดิ์ ศิริมัย³

Kittisak Chayansupap¹, Tassanee Chotientip² and Kajohnsak Sirimai³

¹นักศึกษาปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา,

^{2,3}อาจารย์ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการบริหารการศึกษา

^{1,2,3}วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

¹Doctor of Philosophy Program in Educational Administration Innovation,

^{2,3}Lecturer, Doctor of Philosophy Program in Educational Administration Innovation

^{1,2,3}College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin

E-mail: kittisak.chay@rmutr.ac.th¹, tassanee.chot@rmutr.ac.th², s.kajohnsak@gmail.com³

Received: Oct. 11, 2024; Revised: Nov. 1, 2024; Accepted: Nov. 4, 2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพ สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา 2) สร้างและพัฒนาแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพ สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา และ 3) ประเมินรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษา และการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพ สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ประชากรและผู้ให้ข้อมูล แบ่งได้ 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ผู้บริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษา จำนวน 147 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 107 คน 2) ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสัมภาษณ์ จำนวน 9 คน 3) ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสนทนากลุ่ม จำนวน 11 คน และ 4) ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับประเมินรูปแบบ จำนวน 30 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดย 1) แบบสอบถาม 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบบันทึกข้อมูล และ 4) แบบประเมินรูปแบบ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วน แนวทางการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ มี 5 แนวทาง ดังนี้ 1) ปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย 2) พัฒนาหลักสูตรโดยผสมผสานภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ 3) สร้างความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม 4) พัฒนาการวัดผล การเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และ 5) พัฒนาบุคลากร

2. รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ร่วมพัฒนาการศึกษาอาชีพ 2) ศึกษาความต้องการอาชีพ 3) พลิกโฉมการศึกษาอาชีพ 4) จัดการเรียนรู้สู่อาชีพ 5) วัด ประสิทธิภาพการเรียนรู้อาชีพ และ 6) ทบทวนกระบวนการศึกษาอาชีพ

3. การประเมินรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การฝึกอบรมวิชาชีพ ห้องเรียนอาชีพ สถานศึกษามัธยมศึกษา

Abstract

The objectives of the research were to (1) explore and analyze guidelines for the Model of Vocational Education and Training in Career Program for Secondary School; (2) create and develop a Model of Vocational Education and Training in Career Program for Secondary School; and (3) evaluate the Model of Vocational Education and Training in Career Program for Secondary School.

.....

This study employed a mixed-methods research design. The population and samples of the research were divided into four groups. Group 1 were 107 vocational education administrators who were selected by using the multi-stage random sampling technique and sample size estimation of Krejcie and Morgan based on types of vocational education colleges. Group 2 was composed of 9 experts for interviews who conducted the guidelines for developing the vocational education and training (VET) in career programs. Group 3 consisted of 11 experts for a focus group discussion targeting the development of a VET model in a career program. Group 4 was composed of 30 vocational education administrators who assessed the VET model in a career program.

The research instruments applied for data collection were questionnaires, interview formats, report formats for recording details of focus group discussions, and evaluation forms, respectively. The data were analyzed using frequency, percentage, mean, and standard deviation. In the qualitative part, data were collected from interviews. The data were analyzed using content analysis.

The findings revealed that:

1. On the state of administering vocational education and training in career programs of the secondary education level, it was rated as high overall, and the guidelines for developing the VET in career programs consisted of 5 key approaches: adapting to technology disruption, integrating theoretical and practical, fostering collaboration with industry, systematically improving assessment methods, and enhancing personnel development.

2. The VET model for a career program consists of five steps: 1. Cooperation in Career Education 2. Analyze career education. 3. Reinvent career education. 4. Engaged Career Learning. 5. Evaluate learning effectiveness and 6. Review the Career Education Process.

3. The property aspect of The VET model in the career program was rated at a high level, while the overall evaluation of the proposed model was rated as high.

Keywords: profession training, career programs, secondary school

บทนำ

การศึกษาถือเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจและสร้างสังคมที่ยั่งยืน องค์การสหประชาชาติเล็งเห็นถึงความสำคัญของการศึกษา จึงได้กำหนดให้เป็นหนึ่งในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ข้อที่ 4 มุ่งเน้นไปที่ “การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงและเท่าเทียม” (United Nations, 2015) ประเทศไทยตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาทักษะอาชีพของเยาวชน จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง โดยมีการกำหนดนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติที่มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและสามารถแข่งขันได้ในระดับสากล เพื่อให้บรรลุเป้าหมายนี้ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพจึงเป็นกลไกสำคัญ เนื่องจากช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาทักษะอาชีพและเตรียมความพร้อมสำหรับการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 20 กำหนดให้การจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพมีความหลากหลาย สามารถดำเนินการได้ทั้งในสถานศึกษาของรัฐ เอกชน สถานประกอบการ โดยร่วมมือกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ(พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, 2542) นอกจากนี้เทคโนโลยี นวัตกรรม และการ

.....

เปลี่ยนแปลงที่ไม่หยุดนิ่ง การเตรียมคนรุ่นใหม่ให้พร้อมรับมือจึงไม่ใช่แค่การศึกษาหาความรู้ แต่ต้องเสริมสร้างทักษะอาชีพ ดังแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ได้ให้ความสำคัญกับทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เช่น การคิดวิเคราะห์ แก้ปัญหา สื่อสาร ความคิดสร้างสรรค์ และทักษะอาชีพจะอยู่ในทักษะการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาทักษะอาชีพต้องเริ่มตั้งแต่ระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ผ่านการบูรณาการเข้ากับหลักสูตร กิจกรรม และกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความ เข้าใจ และทักษะที่จำเป็น พร้อมทำงาน ปรับตัว และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในยุคเศรษฐกิจและสังคม 4.0 ที่เทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ เป็นปัจจัยสำคัญในการแข่งขัน ทักษะอาชีพจึงเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำ ประเทศไทยก้าวไปข้างหน้าอย่างมั่นคงและยั่งยืน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 6 ที่กำหนดความมุ่งหมายในการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ ที่มุ่งเน้น การผลิตและพัฒนากำลังคนให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยส่งเสริมการศึกษาที่หลากหลายทั้งในและนอก ระบบ รวมถึงการฝึกอบรมวิชาชีพและระบบทวิภาคี เพื่อให้ผู้เรียนมีทั้งความรู้และประสบการณ์ พร้อมเข้าสู่โลกการทำงาน จริง (พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551,2551)และเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะอาชีพของผู้เรียน สำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษาจึงกำหนดแนวทางการจัดการศึกษารูปแบบการศึกษานอกระบบแบบมีชั้นเรียน ในการ ส่งเสริมพัฒนาการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบบูรณาการระหว่างสถานศึกษาอาชีวศึกษา กับ สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในรูปแบบโครงการห้องเรียนอาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนต้น และระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายได้เรียนรู้และฝึกทักษะวิชาชีพ เป้าหมายสำคัญของโครงการ ห้องเรียนอาชีพ คือ ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ในการปฏิบัติงานจริง และได้รับโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา ทักษะวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2564)

การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ มีความสำคัญและจำเป็นต่อการส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนให้มีทักษะ วิชาชีพและอาชีพ เพื่อสนองตอบต่อยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการ อาชีวศึกษา ที่ต้องการเพิ่มสัดส่วนผู้เรียนสายอาชีพ และค้นหาความถนัดของผู้เรียนในอนาคต และยังเป็นการเตรียมความพร้อม กำลังคนเข้าสู่อาชีพในภาคประกอบการ หรือศึกษาต่อในสาขาวิชาชีพในระดับที่สูงขึ้น ดังนั้นการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรม วิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพให้มีประสิทธิภาพจะต้องเชื่อมโยงอาชีพ ตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน และสร้างเสริมทักษะ วิชาชีพ/อาชีพที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 มุ่งเน้นการสร้างเสริมสมรรถนะอาชีพที่สำคัญ และจำเป็น สอดคล้องกับบริบทของ ประเทศไทย และสังคมโลก เพื่อสร้างโอกาส สร้างทางเลือก และพัฒนากำลังคนด้านอาชีวศึกษาให้มีคุณภาพ ตามแนวทางการจัด การศึกษานอกระบบแบบมีชั้นเรียน ดังนั้นรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ สำหรับ นักเรียนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา จะเป็นแนวทางในการบริหารโครงการห้องเรียนอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ตาม วัตถุประสงค์และเป้าหมายการจัดการอาชีวศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตอบสนองนโยบาย กระทรวงศึกษาธิการ โดยเป็นรูปแบบการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพที่ทันสมัย และเป็นนวัตกรรมจัดการอาชีวศึกษา และการเรียนรู้อาชีพ (Career Learning) ที่ตอบสนองนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

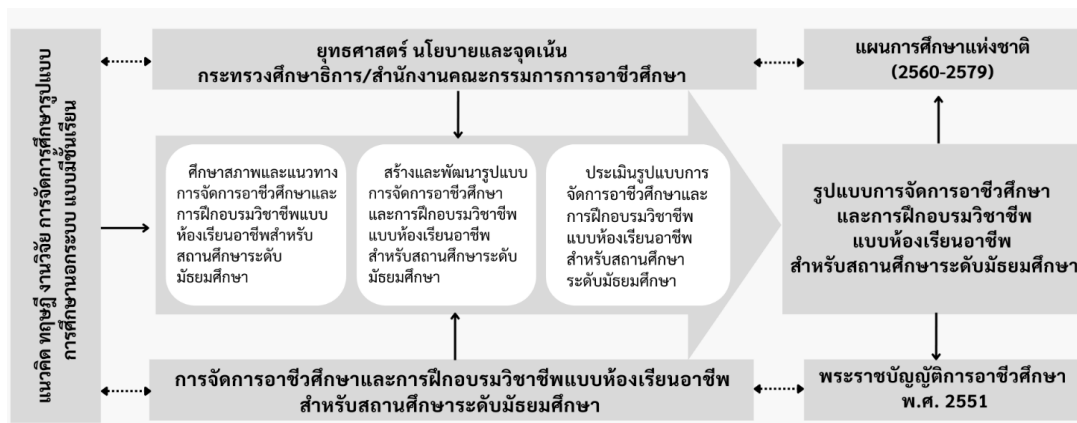
ผู้วิจัยตระหนักถึงความจำเป็นในการปรับตัวของการศึกษาด้านอาชีวศึกษาของประเทศไทย จึงศึกษาวิจัยรูปแบบ การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยเน้นการ บริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ เพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาการเข้าสู่อาชีพให้กับ ผู้เรียน และยกระดับคุณภาพผู้เรียน ที่ตอบสนองความต้องการด้านวิชาชีพ/อาชีพของผู้เรียน ชุมชน ตลาดแรงงาน และเป็น ประโยชน์ต่อผู้สนใจ และภาคการศึกษาโดยรวมต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพสำหรับ สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

2. เพื่อสร้างและพัฒนา รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา
3. เพื่อประเมินรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

รูปที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสานวิธี(Mixed Method) มีวิธีดำเนินการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพ สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ขั้นตอนที่ 2 สร้างและพัฒนา รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพ สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพ สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มที่ 1 ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน 147 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา จำนวน รวม 107 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejci & Morgan, 1977) ระดับความเชื่อมั่น 95% การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

กลุ่มที่ 2 ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา 4 คน ผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ 2 คน รวมจำนวน 9 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสัมภาษณ์ ดังนี้ 1) การศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท 2) มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ไม่ต่ำกว่า 5 ปี และมีผลงานเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพอย่างต่ำ 3 ขึ้น

กลุ่มที่ 3 ผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความถูกต้อง และเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา อาชีวศึกษา 4 คน ผู้บริหารสถานศึกษามัธยมศึกษา 3 คน ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญด้านการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม วิชาชีพ 3 คนและอาจารย์ระดับอุดมศึกษา จำนวน 1 คน รวมจำนวน 11 คน ซึ่งผู้วิจัยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการสนทนากลุ่ม ดังนี้ 1) การศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาโท 2) มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ไม่ต่ำกว่า 5 ปี และมีผลงานเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบ ห้องเรียนอาชีพอย่างต่ำ 3 ขึ้น

กลุ่มที่ 4 ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาภาครัฐ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในการประเมิน รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ จำนวน 30 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับประเมินรูปแบบ ดังนี้ 1) การศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับ ปริญญาโท 2) มีความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ไม่ต่ำกว่า 5 ปี และมีผลงานเกี่ยวกับการจัดการอาชีวศึกษาและการ ฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพอย่างต่ำ 3 ขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1) แบบสอบถามสภาพการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ ตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือโดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่า IOC และปรับปรุงตาม ข้อเสนอแนะ พบว่าประเด็นคำถามทุกประเด็นคำถามใช้ได้ โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.60 - 1.00 จัดทำแบบสอบถาม และ ทดลองใช้กับกลุ่มผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาที่คล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน วิเคราะห์ความเชื่อมั่นของ แบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น .981

2) แบบสัมภาษณ์แนวทางการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ ตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือโดยนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โครงสร้างคำถาม การใช้ ภาษา และความครอบคลุมในเนื้อหา

3) แบบบันทึกข้อมูลสำหรับการสนทนากลุ่ม

4) แบบประเมินรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ ตรวจสอบคุณภาพ เครื่องมือโดยนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวิเคราะห์ค่า IOC และปรับปรุงตาม ข้อเสนอแนะพบว่าประเด็นคำถามทุกประเด็นคำถามใช้ได้ โดยมีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 -1.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์สภาพการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) วิเคราะห์แนวทางการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

3) วิเคราะห์ข้อสารสนเทศจากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

4) วิเคราะห์ผลการประเมินรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ โดยการ วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพและแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

1.1 สภาพการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพ พบว่า สภาพการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการสร้างและพัฒนาเครือข่ายมีค่าสูงสุด เรียงลำดับ ดังนี้ 1) ด้านการสร้างและพัฒนาเครือข่าย 2) ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ 3) ด้านการจัดการเรียนสอน 4) ด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร และ 5) ด้านศึกษาความต้องการของนักเรียน

1.2 แนวทางการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพ 5 แนวทาง ดังนี้ 1) การปรับตัวให้เข้ากับยุคสมัย 2) พัฒนาหลักสูตรโดยผสมผสานภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ 3) สร้างความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม 4) พัฒนาการวัดผลการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และ 5) พัฒนาบุคลากร

2. สร้างและพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

2.1 องค์ประกอบรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพ สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ดังต่อไปนี้

1.องค์ประกอบรูปแบบมี 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ประกอบด้วย หลักการ วัตถุประสงค์ และเป้าหมาย/ผลลัพธ์

ส่วนที่ 2 กระบวนการศึกษาอาชีพ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน

ส่วนที่ 3 กลไกการขับเคลื่อนโครงการห้องเรียนอาชีพ ได้แก่ หลักการบริหาร (POLC)

ส่วนที่ 4 ปัจจัยความสำเร็จ (KSFs) ประกอบด้วย 4 ปัจจัย

2. กระบวนการศึกษาอาชีพ ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ดังนี้

1) ร่วมพัฒนาการศึกษาอาชีพ (Cooperation Career Education: C)

2) ศึกษาความต้องการอาชีพ (Analyze Career Education: A)

3) พลิกโฉมการศึกษาอาชีพ (Reinvent Career Education: R)

4) จัดการเรียนรู้สู่อาชีพ (Engaged Career Learning: E)

5) วัดประสิทธิผลการเรียนรู้อาชีพ (Evaluate Learning Effective: E)

6) ทบทวนกระบวนการศึกษาอาชีพ (Review Career Education Process: R)

3. กลไกขับเคลื่อนการบริหารโครงการห้องเรียนอาชีพ โดยหลักการบริหาร (POLC) ได้แก่

1) วางแผน (Planning: P)

2) จัดระบบ (Organizing: O)

3) นำทีม (Leading: L)

4) ควบคุม (Controlling: C)

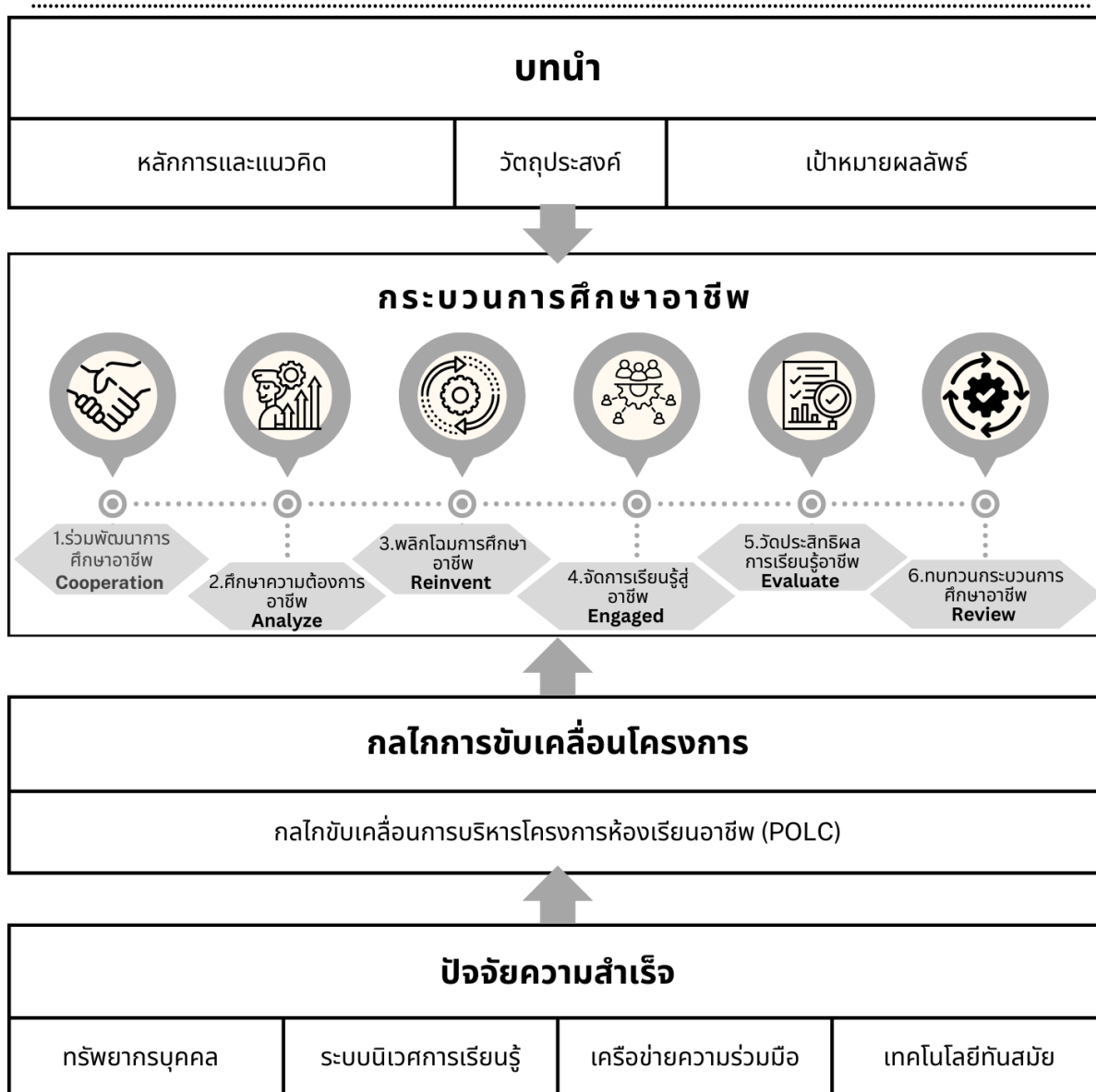
4. ปัจจัยความสำเร็จ ได้แก่

1) ทรัพยากรบุคคล

2) ระบบนิเวศการเรียนรู้

3) เครือข่ายความร่วมมือ

4) เทคโนโลยีทันสมัย

รูปที่ 2 องค์ประกอบรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ
แบบห้องเรียนอาชีพ สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

2.2 พัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ สำหรับสถานศึกษา
ระดับมัธยมศึกษา ดังภาพที่ 3

รูปที่ 3 รูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพสำหรับ
สถานศึกษา ระดับมัธยมศึกษา (CAREER Model)

3. การประเมินรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ สำหรับสถานศึกษา
ระดับมัธยมศึกษาในด้านความเหมาะสม (Propriety) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และ3) ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility)
โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากสูงสุดไปต่ำสุด ดังนี้ 1)ความเหมาะสมของรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการ
ฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ หลักการของรูปแบบ
ปัจจัยความสำเร็จกระบวนการของรูปแบบ และกลไกการขับเคลื่อนกระบวนการ ตามลำดับ 2)ความเป็นไปได้ของรูปแบบการ
จัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ได้แก่ ปัจจัยความสำเร็จ
วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ กลไกการขับเคลื่อนกระบวนการ และหลักการของรูปแบบ ตามลำดับ 3) ความ
เป็นประโยชน์ของรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพสำหรับสถานศึกษาระดับ
มัธยมศึกษา ได้แก่ ปัจจัยความสำเร็จ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ กระบวนการของรูปแบบ กลไกการขับเคลื่อนกระบวนการและ
หลักการของรูปแบบ ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และแนวทางการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพควรสอดคล้องกับตลาดแรงงานและเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ ปัญหาและอุปสรรคสำคัญ ได้แก่ การขาดแคลนทรัพยากร หลักสูตรไม่ทันสมัย ผู้เรียนขาดแรงจูงใจ และความร่วมมือไม่เพียงพอ โดยเฉพาะด้านการสร้างและพัฒนาเครือข่ายอยู่ในระดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากการให้ความสำคัญกับการพัฒนาเครือข่าย การตอบสนองความต้องการของนักเรียน การสร้างหลักสูตรที่เน้นการปฏิบัติ การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นทักษะทางวิชาชีพ และการวัดผลที่สะท้อนความรู้ความสามารถจริงของนักเรียน สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาวิชาชีพในยุคปัจจุบัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ นครินทร์ ชราปติ และสุภาพร ชราปติ Nakarin Chalapati and Supaporn Chalapati (2020) กล่าวว่า การพัฒนาแรงงานที่มีทักษะในประเทศไทย ผ่านการศึกษานโยบายการศึกษาอาชีวศึกษา พบว่าประเทศไทยมีปัญหาขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในด้านการเทคนิคและเทคโนโลยี มีการส่งเสริมบทบาทของภาครัฐในการเพิ่มกำลังแรงงานทักษะการร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรม และการส่งเสริมให้มีสถาบันอาชีวศึกษาภาคเอกชน การรักษาความต่อเนื่องของนโยบายเหล่านี้เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อแก้ไขปัญหาแรงงานทักษะที่ขาดแคลน เน้นการทำความร่วมมือจากภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา เพื่อให้แน่ใจว่านักศึกษาที่มีทักษะที่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน และพัฒนาคุณภาพของแรงงานไทยให้เป็นไปตามเป้าหมายทางเศรษฐกิจของประเทศ

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การสร้างรูปแบบจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพสำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา โดยผลการยกร่างและพัฒนารูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. ร่วมพัฒนาการศึกษาอาชีพ มุ่งเน้นการสร้างและพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการและอาชีพ ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สถานศึกษาตระหนักและดำเนินการอยู่แล้วในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตามเพื่อให้เครือข่ายดังกล่าวมีความเข้มแข็งทั้งภายในและภายนอก จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถานศึกษามัธยมศึกษา สถานศึกษาอาชีวศึกษา องค์กรวิชาชีพ และภาคเอกชน ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในลำดับสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากการสร้างแรงจูงใจให้โรงเรียนมัธยมศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน และการสร้างความร่วมมือที่ยั่งยืนกับสถานประกอบการจะช่วยให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การทำงานในการปฏิบัติจริงและเรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่างๆ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จของโครงการห้องเรียนอาชีพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภาติ ขุนนนท์ (2564) กล่าวว่า แนวทางในการพัฒนาผู้เรียน มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) เป้าหมายของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ 2) กระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ 3) ขอบข่ายความร่วมมือทางวิชาการ 4) เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ 5) คณะกรรมการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ 6) กระบวนการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ และ 7) การประเมินรูปแบบ

2. ศึกษาความต้องการอาชีพ ให้ความสำคัญการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ อย่างรอบด้านก่อนดำเนินการใด ๆ เพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียนรวมถึงความต้องการของภาคประกอบการ ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในลำดับสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินและวิเคราะห์ความต้องการ การพัฒนาทักษะ ความรู้ และสมรรถนะของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ รวมถึงการสำรวจและศึกษาข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพ อาชีพ มาตรฐานอาชีพ และทักษะที่ตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรม เพื่อให้การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การผลิตกำลังคนที่มีทักษะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน สอดคล้องกับ Diego Gormaz-Lobos, (2019)

กล่าวว่า การวิเคราะห์ความต้องการอาชีพต้องพิจารณาปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกัน ไม่ว่าจะเป็นภาคธุรกิจหรือความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ ความต้องการของภาคประกอบการ และความต้องการของผู้เรียน แนวทางการสอนทางด้านวิศวกรรมที่มุ่งเน้นศึกษาตามความต้องการนี้จะทำให้ผู้สอนเข้าใจถึงเทคนิคการสอน องค์ความรู้ ทักษะและเครื่องมือทางเทคโนโลยีที่จำเป็นต่อการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการสำรวจ และวิจัยศึกษาความต้องการ จะช่วยให้ผู้สอนเข้าใจปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน สามารถออกแบบหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของภาคอุตสาหกรรมทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการศึกษาที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ

3. พลิกโฉมการศึกษาอาชีพ ให้ความสำคัญการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบ กระบวนการ และวิธีการจัดการศึกษาอาชีพ โดยนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี และองค์ความรู้ใหม่ๆ มาประยุกต์ใช้เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในลำดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการพลิกโฉมการศึกษาอาชีพมุ่งเน้นไปที่การปรับปรุงรูปแบบการศึกษาอาชีพให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต โดยเน้นการทำงานร่วมกัน และบูรณาการความร่วมมือจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องรวมถึงการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ทันสมัย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Eveline Wuttke. et al., (2020) กล่าวว่า การปรับปรุงและพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม เช่น สื่อดิจิทัลเพื่อเพิ่มความน่าสนใจ มีการวัดผลอย่างต่อเนื่อง และปรับปรุงให้ทันสมัย เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน ผลการวิจัยชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นที่ครูอาชีวศึกษา ทั้งก่อนและระหว่างกระบวนการปฏิบัติการสอน ต้องได้รับการพัฒนาความรู้ด้านเนื้อหา การสอน และเทคโนโลยี Industry 4.0 อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการฝึกอบรมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. จัดการเรียนรู้สู่อาชีพ โดยเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบ และก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่นำไปสู่อาชีพ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และใช้เทคนิคการสอนที่หลากหลาย เน้นการเรียนรู้จากการปฏิบัติ และการใช้สื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัย เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้ และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้จริง ซึ่งผลการประเมินความเหมาะสมอยู่ในลำดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอาจสะท้อนถึงความท้าทายในการออกแบบการเรียนรู้และดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยการมีส่วนร่วมที่ตอบสนองความต้องการและความสนใจของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับ Bae, S., & Darce, S., (2022) กล่าวว่า การเรียนรู้จากการทำงาน (Work-Based Learning: WBL) ในการเตรียมผู้เรียนระดับมัธยมศึกษาให้มีทักษะและประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการศึกษาคือ และการทำงานในอนาคต โดยตระหนักถึงความสำคัญของการเรียนรู้จากการทำงาน เพื่อเตรียมความพร้อมเยาวชนสู่โลกอาชีพ จึงมีการจัดการศึกษาด้านอาชีพและเทคนิค (Career and Technical Education) เป็นการจัดการศึกษาอาชีพและเทคนิค ที่จัดขึ้นในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา ที่เน้นพัฒนาทักษะความรู้ควบคู่กับทักษะจำเป็นอื่นๆ เช่น การทำงานเป็นทีมในด้านการสร้างประสบการณ์การทำงานจริง โดยมุ่งเน้นการบูรณาการวิชาการเพื่อเตรียมความพร้อมอาชีพ ให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่ออนาคตการทำงานของเยาวชน

5. วัดประสิทธิผลการเรียนรู้อาชีพ ที่ให้ความสำคัญในการประเมินประสิทธิผลของการเรียนรู้ โดยเน้นการวัดความรู้ทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ รวมถึงการประเมินผลลัพธ์ในการเรียนรู้ ซึ่งผลการประเมินความเป็นไปได้อยู่ในลำดับสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องจากการวัดประสิทธิผลการเรียนรู้อาชีพเป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถติดตามและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอาชีวศึกษา ให้ตอบสนองต่อความต้องการของตลาดแรงงานและสังคมได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับ Nur Kholis. et al., (2020) กล่าวว่า การพัฒนาเครื่องมือประเมินประสิทธิผลของสถานศึกษาอาชีวศึกษา โดยครอบคลุมการประเมินโครงสร้างต่างๆ ทั้งในด้านความรู้ ทักษะ และความสามารถที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ทักษะอาชีพ หัวใจสำคัญอยู่ที่การประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ ได้แก่ศักยภาพ

ในการแก้ปัญหา การทำงานร่วมกันเป็นทีม และทักษะการสื่อสาร ผลลัพธ์จากการประเมินนี้มีเป้าหมายเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นเพื่อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน

6. ทบทวนกระบวนการศึกษาอาชีพ ที่มุ่งเน้นการทบทวน ประเมินและวิเคราะห์กระบวนการศึกษาอาชีพอย่างเป็นระบบนั้น เพื่อระบุจุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงกำหนดแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอาชีพให้เกิดประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผลการประเมินความเป็นไปได้อยู่ในลำดับสูงสุด ทั้งนี้เนื่องจาก การทบทวนกระบวนการศึกษาอาชีพนี้มีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาคุณภาพ และประสิทธิภาพของโครงการห้องเรียนอาชีพ การดำเนินการทบทวนอย่างเป็นระบบและครอบคลุมกระบวนการศึกษาอาชีพ (C-A-R-E-E-R) จะช่วยให้สามารถนำไปสู่การปรับปรุงและพัฒนาโครงการห้องเรียนอาชีพให้ดียิ่งขึ้นต่อไป สอดคล้องกับ Cathy Stasz. et al., (2004) ได้กล่าวว่า การทบทวนกระบวนการเรียนรู้อาชีพศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อให้มั่นใจว่าการศึกษาดูกับความต้องการของผู้เรียน และตลาดแรงงาน การทบทวนนี้ควรพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ควรมีการติดตามและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ เพื่อระบุจุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรค และแนวทางการปรับปรุง การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยในการเรียนการสอน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและการแบ่งปันทรัพยากร จะช่วยพัฒนาคุณภาพของการจัดการอาชีวศึกษาให้ดียิ่งขึ้น โดยเน้นจุดประสงค์และผลลัพธ์ที่สอดคล้องกับบริบทของการจัดการอาชีวศึกษา จะช่วยให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จมากขึ้น

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การประเมินรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ สำหรับสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาในด้านความเหมาะสม (Propriety) ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และ3) ด้านความเป็นประโยชน์ (Utility) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจาก การจัดทำหลักสูตรที่ตอบโจทย์ตลาดแรงงานอย่างตรงจุด การมุ่งเน้นฝึกปฏิบัติจริง และการมีเครือข่ายความร่วมมือกับภาคอุตสาหกรรมที่ช่วยเพิ่มทักษะของนักเรียนให้พร้อมใช้งาน นอกจากนี้การวัดประสิทธิผลที่ใช้เกณฑ์มาตรฐานในการประเมินจะช่วยให้ได้ผลลัพธ์ที่เหมาะสมกับการปรับปรุงหลักสูตรตามบริบทและความต้องการที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Wongrugs, A., et al., (2022) กล่าวว่า งานวิจัยที่ประเมินรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพในระดับปริญญาตรี ได้ถูกพัฒนาขึ้นโดยใช้แนวทางการประเมินหลายมิติ ซึ่งประกอบด้วยหลักเกณฑ์การประเมินประโยชน์ (Utility) ความเหมาะสม (Propriety) ความเป็นไปได้ (Feasibility) และมาตรฐานการประเมินอื่นๆ ที่ได้มาตรฐาน โดยมุ่งเน้นการให้ข้อมูลที่ครอบคลุมทุกขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอน เพื่อเสริมสร้างการตัดสินใจในการพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้มีส่วนร่วมทุกฝ่าย ผลการประเมินชี้ให้เห็นว่ารูปแบบการประเมินนี้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของการจัดการอาชีวศึกษาและสามารถนำไปพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับนำผลการวิจัยไปใช้

1) สถานศึกษาอาชีวศึกษาสามารถนำรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพประยุกต์ใช้ในการบริหารโครงการห้องเรียนอาชีพ โดยการปรับปรุงกระบวนการศึกษาอาชีพให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา

2) การประยุกต์ใช้กระบวนการศึกษาอาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ ควรใช้ร่วมกับหลักการบริหารที่สร้างประสิทธิภาพ (POLC) เพื่อการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารโครงการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพ

3) ผู้บริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษา และครูผู้สอนสามารถนำรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ แบบห้องเรียนอาชีพ ไปใช้ในการบริหารโครงการห้องเรียนอาชีพ แต่ควรคำนึงถึงการทบทวนกระบวนการศึกษาอาชีพ และสร้างกรอบการวัดประสิทธิผลที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

- 1) ขยายขอบเขตงานวิจัยโดยการศึกษาผลกระทบของรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพ มีต่อผู้เรียน ผู้สอน และสถานศึกษาในระยะยาว เพื่อประสิทธิภาพและความยั่งยืนของการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพ
- 2) ศึกษาเปรียบเทียบรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพที่พัฒนาขึ้นกับรูปแบบอื่น ๆ หรือกับแนวทางปฏิบัติที่แตกต่างกัน เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และโอกาสในการพัฒนา
- 3) สำรวจความคิดเห็นเพิ่มเติม เก็บข้อมูลความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง เช่น ผู้ปกครอง ศิษย์เก่า หรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่างๆ เพื่อให้ได้มุมมองที่หลากหลายและครอบคลุมยิ่งขึ้น
- 4) พัฒนารอบการประเมินผลที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม เพื่อติดตามและประเมินผลการนำรูปแบบการจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพแบบห้องเรียนอาชีพไปใช้จริงในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2564) *นโยบายและจุดเน้นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566*. ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ.
- ภาตี ขุนนนท์. (2564) *รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเป็นเลิศเฉพาะทางโดยการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสถานประกอบการกับสาขาวิชาช่างอากาศยาน วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง*. วารสารวิจัยและนวัตกรรมสถาบันการอาชีวศึกษากรุงเทพมหานคร, 4(1), 1-12.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2564). *แนวทางการจัดการศึกษารูปแบบการศึกษานอกระบบแบบมีชั้นเรียน*. กระทรวงศึกษาธิการ.
- _____. (2567). *นโยบายการพัฒนาอาชีวศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567*. สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษากระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560) *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2560 – 2579*. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ.2551 (2551, 26 กุมภาพันธ์).ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 125 ตอนที่ 43 ก.หน้า1-29.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (2542,14 สิงหาคม)และที่แก้ไขเพิ่มเติม, 2542, 2545, 2553, 2562. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 116 ตอนที่ 74ก.หน้า6.
- Allen, L. A. (1958). *Management and Organization*. McGraw-Hill.
- Bae, S., & Darche, S. (2022). *Work-Based Learning in the United States: Preparing Secondary-Level Students for Post-Secondary Success*. In I. Management Association (Ed.), *Research Anthology on Vocational Education and Preparing Future Workers* (pp. 398-416). IGI Global. <https://doi.org/10.4018/978-1-6684-5696-5.ch023>
- Cathy, Stasz., Geoff, Hayward., Su-Ann, Oh., Susannah, Wright. (2004). *Outcomes and processes in vocational learning: A review of the literature*. RAND. https://www.rand.org/pubs/external_publications/EP20040019.html
- Chalapati, N., & Chalapati, S. (2020). *Building a skilled workforce: Public discourses on vocational education in Thailand*. *International Journal for Research in Vocational Education and Training*, 7(1), 67-90. <https://doi.org/10.13152/IJRVET.7.1.4>
- Diego, Gormaz-Lobos. (2019). *The Needs-Oriented Approach of the Dresden School of Engineering Pedagogy and Education*. doi: 10.1007/978-3-030-40274-7_56

- Eveline, Wuttke., Jürgen, Seifried., Helmut, M., Niegemann. (2020). *10. Vocational education and training in the age of digitization: challenges and opportunities*. doi: 10.3224/84742432
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1977). *Determining sample size for research activities*. Educational and Psychological Measurement, 30(3), 607-610.
- Nur, Kholis., Badrun, Kartowagiran., Djemari, Mardapi. (2020). *Development and Validation of an Instrument to Measure a Performance of Vocational High School*. European journal of educational research, 9(3):955-966. doi: 10.12973/EU-JER.9.3.955
- United Nations. (2015). *Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development*. [Online]. Available: <https://sdgs.un.org/2030agenda>.
- Wongrugsu, A., Kanjanawasee, S., & Ratchusanti, S. (2022). *The efficiency of an evaluation model for undergraduate vocational education programs: An application of multiple evaluation approaches*. Kasetsart Journal of Social Sciences, 43(3), 769-776.
<https://doi.org/10.34044/j.kjss.2022.43.3.32>